

LL00000000

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΧΕΔΙΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Η ΔΙΠΛΗ ΠΛΑΤΕΙΑ/ Σε κάποιο αθημοσίευτο χάρτη της περιοχής μελέτης που χρονολογείται από την εποχή πριν την πυρκαγιά παρατηρούμε ότι ο τρόπος που οργανώνονταν τα οικόπεδα στην περιοχή αντιστοιχούσε με χαρακτηριστικό τρόπο στην θαλάσσια γραμμή του προβλήτα, ορίζοντας τρεις χαρακτηριστικές γραμμές κάθετες προς αυτήν της ακτογραμμής οι οποίες συντάσσουν τον ιστό: Η πρώτη, ξεκινώντας την αρίθμηση εξ ανατολών,

είναι η γραμμή που ολοκληρώνει την Βενιζέλου περιορίζοντας μάλιστα τότε το φάρδος της σε εκείνο μιάς απλής ευρείας οδού. Η δεύτερη, που αποκτά για την δική μας μελέτη ξεχωριστή σημασία, παρακολουθεί το ανατολικό όριο του προβλήτα οργανώνοντας μια εύλογη οικοδομική γραμμή (χαμένη σήμερα) στη συνέχεια του δυναμικού θαλάσσιου ορίου του λιμανιού που σταματά

αποφασιστικά την παραθαλάσσια περιοχή του κέντρου της πόλης. Η τρίτη είναι η οικοδομική γραμμή που παρουσιάζεται σήμερα ως δυτικό όριο της πλατείας Ελευθερίας, δυτικότερα της σημαντικής δεύτερης γραμμής. Μετά την πυρκαγιά παρουσιάστηκαν μερικές διαφορετικές εκδοχές της διαμόρφωσης του αστικού χώρου της περιοχής με πιο σημαντική την πρόταση Hebrgard για την τοποθέτηση εκεί του μεγάλου ταχυδρομείου της πόλης και της ιδιαίτερης πλατείας μπροστά του που θα το τιμούσε και θα το χαρακτήριζε ως σημαντικό κτίσμα της πόλης. Το ταχυδρομείο θα διαιρούσε στην πρόταση Hebrgard την περιοχή παραλλήλως προς την θάλασσα. Η χρήση του κενού χώρου οργάνωνε το τέλος της Λεωφόρου Νίκης προς Δυσμάς και ταυτόχρονα απέδιδε σημασία στο τιμώμενο αστικής εμβέλειας κτίσμα του Ταχυδρομείου που δεν υλοποιήθηκε./ Παρατηρούμε ότι και στα δύο σχέδια η γραμμή του προβλήτα εξαφανίζεται ως σημαντική γραμμή της πόλης αφού ακόμη και ο προσανατολισμός της επανασχεδιαζόμενης περιοχής χαράζεται υπό άλλη γωνία./ Στην σημερινή κατάσταση η γραμμή του προβλήτα έχει ακόμη περισσότερο χαθεί καθώς το σημερινό αστικό κενό της περιοχής του πάρκιγκ τελειώνει δυτικότερα καθώς έμεινε ανεφάρμοστο το σχέδιο Hebrgard. Θα μπορούσε να εισηγηθεί κανείς την επιστροφή και την επιτέλεση κάποιου σχεδίου με άξονα την επαναφορά του σχεδίου He-

brard. Η ομάδα μελέτης αφού εξέτασε τα δεδομένα της τότε πρότασης και τις διαφορές της κατάστασης του αστικού ιστού σήμερα προτείνει την διαχείριση της προηγούμενης της πυρκαγιάς χάραξης της πόλης με βάση τις παρακάτω διαπιστώσεις. Πρώτη διαπίστωση: απουσιάζει και δεν δύναται να ανεγερθεί κανένα κτίριο αντίστοιχο με το τότε ταχυδρομείο. Ακόμη και κάποια αφηρημένη παρουσία ενός κτίσματος αντίστοιχου όγκου δεν συνάδει με την ανάγκη της πόλης για ελεύθερο χώρο. Δεύτερη διαπίστωση: η σχέση με την θάλασσα αποτελεί σήμερα σημαντικότερη προτεραιότητα από την ανάδειξη ενός δημόσιου κτίσματος του μεγέθους του ταχυδρομείου. Η στροφή προς την θάλασσα είναι πολυτιμότερη από την κατασκευή ενός βλέμματος προς το εσωτερικό του αστικού ιστού, από την εκθείαση ενός μεμονωμένου αστικού αντικειμένου. Γίνεται εμφανές ότι η κάθετη διεύθυνση που συμβαίνει να έχει το αστικό κενό της πλατείας Ελευθερίας είναι η ενδεικνυόμενη για την σημερινή της ρύθμιση και μάλιστα κάποια δέσμευση στο βλέμμα προς τη θάλασσα καλείται να οργανώσει τον σημαντικό αστικό χώρο. Ωστόσο παρατηρώντας τις επιλογές του σχεδίου Hebrgard του 1919 διαπιστώνουμε ότι ούτε τότε (παρότι ο ιστός υποδέχεται το μεγάλο κτίσμα) η αναφορά του κενού προς την θάλασσα δεν προσανατολιζόταν προς τον προβλήτα: Ακόμη και το πλατωμα που κατασκευάζεται για να υποστηρίξει την σημασία του ταχυδρομείου προσφέρει με ακέραιο τρόπο θέα προς την θάλασσα. Η αστική συνθήκη δηλαδή δεν εννοεί ποτέ στα σχέδια της Θεσσαλονίκης πριν την πυρκαγιά και στα ιστορικά σχέδια του Hebrgard, τον σχηματισμό του συγκεκριμένου αστικού κενού να αποδίδει (το Ταχυδρομείο και το παλάτιο της Λεωφόρου Νίκης όπως προτεινόταν στο σχέδιο Hebrgard)

Συνδυάζοντας δηλαδή την χάραξη της πόλης πριν την πυρκαγιά και την προτεινόμενη διεύρυνση του Hebrgard φανταζόμαστε ένα σχήμα ανοικτού χώρου που θα οργανωνόταν από την συνέχεια της γραμμής του προβλήτα και την ισχύουσα κατακόρυφη επιφάνεια που ορίζει το δυτικό

μέτωπο της πλατείας σήμερα επί της Βενιζέλου. Η χάραξη που φανταζόμαστε οργανώνεται από κάποια κριτική επιλεκτικότητα που αναφέρεται στις ιστορίες του σχεδιασμού του τόπου. Ακριβώς αυτός ο προσανατολισμός του κενού χώρου είναι ο πλέον ενδεδειγμένος για την δημιουργία ενός σύγχρονου κενού αστικού χώρου με την δέουσα αίγλη που θα συμπληρώνει την πλατεία Αριστοτέλους κατασκευάζοντας κάποιο λιτό αστικό υπαίθρο. Βασιζόμενοι στην ανάλυση των ιστορικών δεδομένων και στην ανάγνωση του σημερινού ιστού οδηγηθήκαμε στην πρώτη απόφαση για την χάραξη του δημόσιου χώρου. Αλλά τι θα υποκαταστήσει τον χαμένο όγκο των κτισμάτων που κήκαν στην πυρκαγιά; Και τι σημασία θα δοθεί στον διχασμό της πλατείας που απαιτεί η επιστροφή στην ιστορία του σχεδιασμού της πόλης; Το ερώτημα που τέθηκε προς απάντηση συμπυκνώνεται λοιπόν ως εξής: τι αστικό περιεχόμενο μπορεί να αποδοθεί στην χειρονομία διαίρεσης της πλατείας σε δύο άνισα τμήματα; Με ποια συνθήκη μπορούμε να δικαιολογήσουμε την απόφαση για σημερινή ανάληψη δράσης στον δημόσιο χώρο της Θεσσαλονίκης βασιζόμενοι σε ένα σκεπτικό που βασίζεται σε κάποια ιστορική αναδρομή; Μπορεί η επιταγή τέτοιας διαίρεσης να οργανωθεί πειστικά και να δικαιολογηθεί ως σύγχρονη πρόταση για μια μητροπολιτική πλατεία της ιστορικής πόλης; Η έννοια του αστικού περιεχομένου λαμβάνει δύο διαφορετικά νοήματα: το πρώτο είναι διανοητικό όσο καλούμαστε να επεξηγήσουμε με λέξεις το νόημα της ιδιαίτερης διαίρεσης: αφορά τη συμβολική του δύναμη. Το δεύτερο εξετάζει με τους πεζούς όρους της πραγματικότητας την τεχνική συγκρότηση του υπαίθριου αυτού αστικού αποσπάσματος και εξετάζει την δυνατότητά του να λειτουργήσει τεχνικά μέσα στην σύγχρονη πόλη. Στην ακριβή θέση όπου βρίσκονταν τα δύο στενά οικοδομικά τετράγωνα του ιστού πρό της πυρκαγιάς αποφασίζουμε να οργανώσουμε ένα αστικό φυτεμένο δωμάτιο: ένα είδος αστικής όασης κομμένης και σήμερα στα δύο (σε ένα βόρειο και ένα νότιο τμήμα) με τρόπο αδιόρατο όμως και ενώ επιδιώκουμε ταυρόχρονα με την φύτευση την αναφορά στην συμπαγή εντύπωση του αόρατου, χαμένου οικοδομικού τετραγώνου (που αντιστοιχεί στο κτισμένο τμήμα της προ της πυρκαγιάς πόλης). Το δυσδιόρατο κόψιμο της μακρόστενης λωρίδας πρασίνου, που αναφέρεται στον προ της πυρκαγιάς ιστό, σχηματίζεται στην πρόταση από την χάραξη της συνέχειας της οδού Καλαποθάκη της οποίας η συνέχεια προς δυσμάς καλείται να περάσει κατ' ευθείαν προς τα Λαδάδικα. Δηλαδή έχει προνοηθεί μια επιμελημένη κίνηση πεζού που δεν διακόπτεται καθώς αυτός οδηγείται

από την Καλαποθάκη προς τα Λαδάδικα: η διαχείριση του πυκνού χώρου πρασίνου κατά τον τρόπο της παλιάς αστικής χάραξης απαιτεί την ενδυνάμωση του στενού αυτού αστικού άξονα που θα συσχετίσει την περιοχή της Κομνηνών και των Λαδάδικων οι οποίες έμεναν μέχρι σήμερα αποκομμένες εξαιτίας της τοποθέτησης του χώρου στάθμευσης σε αυτό τον ιστορικό τόπο της πόλης. Η σύγχρονη ιστορικότητα της περιοχής συνδέεται κατ' αρχήν με την αναφορά στην πυρίκαυστο ζώνη και την ίδια την πυρκαγιά του 1917 που πρωταγωνιστεί στην προηγούμενη ιστορική μας διερεύνηση. Η πυρκαγιά επισυμβαίνει στην αρχή της ελληνικής ιστορίας της πόλης και εύκολα μπορεί να αντιστοιχηθεί σε κάποια πρώτη ισχυρή δύναμη λήθης του παρελθόντος. Η μετατροπή δύο συνεχών καμένων οικοδομικών τετραγώνων σε χώρο που καλύπτεται από φυλλώματα δένδρων αποτελεί από μόνη της πρώτη ονομασία της δράσης στην πόλη. Στη θέση κάποιου καμένου αποσπάσματος του ιστού οργανώνουμε το αστικό φυτεμένο δωμάτιο. Αν η πυρκαγιά συμβολοποιεί κάποια λήθη του πολυπολιτισμικού χαρακτήρα της Θεσσαλονίκης και την ενδυνάμωση του ελληνικού στοιχείου, ένα μνημείο στην πυρκαγιά όπως θα έπρεπε να εκλαμβάνεται ως πένθος στην πολυπολιτισμικότητα της Θεσσαλονίκης και στο χαμένο μητροπολιτικό της πρόσωπο. Σήμερα η πόλη διεκδικεί εκ νέου τέτοιο μητροπολιτικό χαρακτήρα στα Βαλκάνια και κατ' αυτή την έννοια το αστικό φυτεμένο δωμάτιο αναφέρεται με έμφαση στο πολυπολιτισμικό παρελθόν της πόλης. Μια ιδιαίτερη στιγμή που οδηγεί στην οριστική τελική ακύρωση της μεγαλύτερης δύναμης του εβραϊκού πληθυσμού της πόλης είναι η στιγμή του εξευτελισμού των Εβραίων που λαμβάνει χώρα στην πλατεία Ελευθερίας από Γερμανούς στρατιώτες της κατεχόμενης τότε πόλης εν μέσω καύσωνος. Η πρότασή μας επιζητά να οργανώσει κάποια νέα σχέση με το γεγονός της πυρκαγιάς και με την ανάμνηση του χαμένου Εβραϊκού στοιχείου της πόλης. Η επικαιρότητα της ανάμνησης του φασισμού είναι πιο ισχυρή από την τακτοποίηση της ευθύνης της πόλης. Δεν θα έπρεπε λοιπόν να κατασκευάσουμε ένα γλυπτό που θα θυμίζει απλά τους χαμένους εβραίους της πόλης όσο να κατασκευάσουμε έναν μηχανισμό αναφοράς στο παρελθόν που θα ανασυγκροτούσε τη συνθήκη και θα εμφάνιζε την υπόγεια, πάντοτε παρούσα απειλή της. Επιλέγουμε την μεταφορά του σημερινού μνημείου (που έχει άλλωστε στηθεί τόσο πρόχειρα στην άκρη του πάρκιγκ) σε κάποιο μουσείο. Η προφάνεια της αναφοράς στο συγκεκριμένο συμβάν του εξευτελισμού δεν είναι εκείνο που πρωτίστως επιδιώκεται εδώ. Επιχειρούμε την εγκατάσταση ενός μνημονικού

μηχανισμού που θα μένει σε πρώτο χρόνο ολοκληρωτικά αφανής. Για τον επισκέπτη της πλατείας Ελευθερίας ο τόπος θα παρουσιάζει ένα φιλόξενο σκιασμένο καθιστικό χώρο με παράλληλα καθίσματα./ Στους πάγκους συναντά βύσματα από τα κοινά βύσματα που χρησιμοποιούνται για κινητά τηλέφωνα και για υπολογιστές. Τα βύσματα εφόσον τα δοκιμάσει μεταδίδουν κάποιο ηχητικό πρόγραμμα που περιγράφει την πυρκαγιά της πόλης δίνοντας στοιχεία που συσχετίζουν τα βλεπόμενα με τον κατάσταση του προηγούμενου ιστού και των προτάσεων που είχαν γίνει για την πλατεία. Με χρήση κοινών εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας (augmented reality) η φωνή των βυσμάτων καλεί τους επισκέπτες να προσανατολίσουν τις συσκευές που ίσως έχουν μαζί τους προς προεπιλεγμένα σημεία της πλατείας και προς τον τοίχο όπου (καθένας για τον εαυτό του) μπορεί να παρακολουθήσει τώρα ένα προετοιμασμένο πρόγραμμα που θα αναλογεί σε κάθε διεύθυνση της πλατείας. Τέτοιες εφαρμογές είναι πλέον κοινές για οποιοδήποτε smartphone (πχ. Augasma): είναι προφανές ότι το υλικό αυτής της σιωπηλής προσωπικής εποπτείας θα χρειαστεί να προετοιμαστεί σε συνεργασία επιλεγμένων ιστορικών, αρχιτεκτόνων και καλλιτεχνών. Παρουσιάστηκαν στα τελευταία χρόνια εκθέσεις στην Θεσσαλονίκη που αποδεικνύουν ότι υπάρχει αρκετό υλικό που μπορεί να ταξινομηθεί εκ νέου για να λάβει θέση στο φιλόδοξο αυτό πρόγραμμα. Αντιλαμβανόμαστε το χώρο που προτείνουμε ως ιδιαίτερο, σύγχρονο, μοναχικό θέατρο αλλά επίσης ως χώρο ενός sound design project ενισχυμένο από την δυνατότητα οπτικών αλληλεπιδράσεων με τον επισκέπτη. Είναι επίσης φανερό ότι τέτοιο κατασκευασμένο (προσωπικό στην πρόσληψή του) υλικό μπορεί να αποτελέσει πόλο έλξης τουριστών. Στις επιφάνειες του τοίχου της λεωφόρου Νίκης καταγράφονται τα ονόματα των χαμένων Εβραίων της πόλης με μικρές γραμματοσειρές και αλφαβητικά. Καμιά από τις επιλογές μας δεν οδηγεί σε φανερή αναγνώριση της πλατείας ως χώρου που φιλοξενεί ένα μνημείο με την τρέχουσα έννοια του όρου. Η εργασία προτείνει ένα αφανές μνημείο του οποίου η ισχύς οργανώνεται μόνον από την επιθυμία του επισκέπτη να το αποκρυπτογραφήσει. Η σκηνοθεσία του αόρατου μνημείου θα αποτελεί μέρος της επόμενης φάσης της μελέτης και δεν είμαστε σε θέση να δώσουμε εκ των προτέρων πολλά στοιχεία για την φύση του. Σημασία έχει δηλαδή να τονιστεί η διαφοροποίηση της ομάδας μελέτης προς την προτίμηση οποιοδήποτε γλυπτού ίσταται στο μέσον μιας πλατείας ανακαλώντας ένα συμβάν με σοβαροφανές, επιβλητικό και υποτιθέμενα μεγαλειώδη τρόπο: το ενδιαφέρον μας αναζητά αντίθετα

κάποιον χώρο που καλεί στο εσωτερικό του ζητώντας σε οποιον το θελήσει να αναλογιστεί για την συνθήκη της εγκατάστασής του και την ανανεούμενη σημασία του. Ωστόσο ο χώρος κατασκευάζει την αστική σημασία του ανεξάρτητα από αυτή την προτεινόμενη επέκτασή του σε αναφορές συμβάντων της πρόσφατης ιστορίας της πόλης./ Η σύνθεση του πράσινου αστικού δωματίου βασίζεται στην μεταφύτευση των πλατάνων που καταστρέφουν τον αστικό χαρακτήρα του σημερινού πλατώματος (μια και τοποθετήθηκαν εκεί για να κρύβουν τον ενοχλητικό μέχρι σήμερα χώρο του πάρκιγκ). Διατηρείται από την δενδροστοιχία – φράχτη μόνον ένας επιλεγμένος μεγάλος πλατάνος και οι υπόλοιποι μετατίθενται με τις πιο σύγχρονες τεχνικές μεταφυτεύσεων στον χώρο του πράσινου αστικού δωματίου στο τμήμα της πλατείας που βρίσκεται προς τα Λαδάδικα. Καθώς οι πλατάνοι δεν είναι θερμοκηπίου διαθέτουν μεγαλύτερες ρίζες και υπολογίζεται ότι θα αντέξουν την μικρή μετατόπιση μετά από μια περίοδο στην οποία ίσως χάσουν τα φύλλα τους στον πρώτο χρόνο. Το δάπεδο της φυτευμένης περιοχής, εκτός του τμήματός του που καλύπτεται από το σκούρο χύμα των φυτεύσεων, διαστρώνεται ειδικά με τεχνολογία cool pavement η οποία, με προετοιμασία ειδικού υλικού και επιλεγμένη επίστρωση ρινισμάτων σιδήρου αναχαιτίζει τις υπέρυθρες ακτινοβολίες κατεβάζοντας τις θερμοκρασίες ακόμη και στις θερμές μέρες του καλοκαιριού. Τα δένδρα στον χώρο του υπαίθριου αστικού κήπου δεν τοποθετούνται σε δενδροστοιχίες αλλά σε προσεκτικά αποφασισμένες ασύμμετρες και μη κανονικές θέσεις έτσι, ώστε από την μια πλευρά να αντιτίθενται στην τακτική διάταξη των πάγκων και από την άλλη να δημιουργούν την εντύπωση ενός εν σμικρύνσει πάρκου. Καποιο προσεκτικά χαραγμένο ζεύγος πάγκων του φυτευμένου αστικού δωματίου τονίζει το πέρασμα στη συνέχεια της οδού Καλαποθάκη προς τα Λαδάδικα όπως ήδη αναφέρθηκε./ Το ανατολικό μέρος της πλατείας καλείται να αναλάβει την αστική δυναμική ενός ανοίγματος της πόλης που θα συγκριθεί με το αντίστοιχο της πλατείας Αριστοτέλους. Παρότι η πλατεία Αριστοτέλους οργανώνει έναν ασυναγώνιστο άξονα της πόλης, η εγγύτητά της προς την πλατεία Ελευθερίας θα τις κάνει αμέσως συγκρίσιμες. Θα ήταν πολεοδομικό λάθος αναντίστοιχο στην κλίμακα της πλατείας να διασπαστεί το μήκος της καθώς επίσης και το πλάτος αναφοράς της στην ανοικτή θάλασσα όπως υποστηρίχθηκε με ιστορικά επιχειρήματα στην αρχή. Η γειτνίαση με τους ανοικτούς χώρους του λιμένος και με τις πολιτιστικές χρήσεις που στεγάζονται εκεί, από την μια πλευρά δημιουργεί εκ νέου την

L L 0 0 0 0 0 0 0 0

ανάγκη για πολεοδομική αναπνοή μεγαλύτερης κλίμακας: δεν θα έπρεπε να συγχέεται η αστική δύναμη μιας αποφασιστικής τομής στον ιστό με μια παιγνιώδη διαχείριση αποσπασμάτων ελεύθερου χώρου. Από την άλλη βοηθάει την κατοίκηση της πλατείας. Η κυκλοφοριακή ρύθμιση που καταργεί τελεσίδικα κάθε πέρασμα της Βενιζέλου και της Ίωνος Δραγούμη στο ύψος μεταξύ Νίκης και Μητροπόλεως δίνει τη δυνατότητα για ανάπτυξη των δύο κύριων παρειών της Πλατείας Ελευθερίας. Η δυτική που έχει ήδη επίσημο χαρακτήρα καθώς αναπτύσσονται σε αυτήν μια σειρά από τράπεζες, θα βελτιώσει τις δυνατότητες παροχής των υπηρεσιών τους. Η τόσο στενή γειτνίαση με τα Λαδάδικα ενδέχεται να οδηγήσει σε άνοιγμα νέων καταστημάτων διασκέδασης. Η ανατολική που προσβάλεται και υποβαθμίζεται σήμερα από τις στάσεις των λεωφορείων θα τονωθεί επίσης καθώς τα εκεί καταστήματα θα μπορέσουν να αναπτυχθούν με προσοχή μέσα στον χώρο της παραθαλάσσιας πλατεία. Η βόρεια πλευρά της πλατείας οργανώνεται από την μετακίνηση από εκεί των στάσεων λεωφορείων, την συνακόλουθη μείωση του φάρδους του οδοστρώματος της Μητροπόλεως και της διατήρησης μιας λωρίδας ήπιας κυκλοφορίας. Η διάστρωση του αναγκαστικού οδοστρώματος γίνεται με βαμμένη άσφαλτο σε χρώμα πολύ κοντινό με εκείνο του πατημένου χώματος-kougasanit με το οποίο επιστρώνεται η πλατεία. Ο χώρος που προορίζεται για τα διερχόμενα οχήματα διαχωρίζεται από τον χώρο της πλατείας με ψηλά κολονάκια προκειμένου να επιτυγχάνεται η ενότητα της οριζόντιας επιφάνειας της πλατείας μέχρι τις κατακόρυφες παρειές της, ώστε να φαίνεται δηλαδή αδιάκοπη η επιφάνειά της ακόμη και αν την διακόπτει ο αναγκαστικός, γραμμικός χώρος για το πέρασμα των οχημάτων. Με διαφορετικό τρόπο αντιμετωπίζεται το πέρασμα στην λεωφόρο Νίκης. Και εκεί γίνεται αντικατάσταση της ασφάλτου από νέα άσφαλτο στο χρώμα της επιστρώσεως της πλατείας που φθάνει ως την θάλασσα για να εξασφαλιστεί η εντύπωση του παραλιακού μετώπου με τον πιο καθαρό τρόπο. Η μέση ερυθρά γραμμή της οδού Νίκης θα ανεβεί μέχρι το κράσπεδο του πεζοδρομίου της με τη βοήθεια μακράς ράμπας προς τα δυτικά και τα ανατολικά (άνοδος -κάθοδος). Στο αστικό υπόλειμμα που βρίσκεται μέσα στο νερό μπροστά στην πλατεία οργανώνεται μια περισσότερο κανονική εξέδρα, χωρίς την βλάβη του. Πρόκειται για εξέδρα - καθιστικό για ενατένιση της θάλασσας ή (εφόσον αυτό καταστεί δυνατόν και επίσης εφόσον το μέγεθος του πλεουμένου το επιτρέπει) στάση για το πλοiάριο που θα διεκπεραιώνει τη συγκοινωνία λιμανιού - Αεροδρομίου - Περαιάς.

7

L L 0 0 0 0 0 0 0 0

Σε κάθε περίπτωση η πλατεία Ελευθερίας θα εννοείται ως το εζής ως σχηματοποίηση του τέλους της προκουμάλας και ως αστικό κατώφλι προετοιμασίας της εισόδου στους πολιτιστικούς χώρους του λιμένος.

Η προτεινόμενη ρύθμιση ενισχύει εκ νέου δύο γειτονικές περιοχές της πόλης που επί καιρό έμειναν αποκομμένες.

Ο χαρακτήρας της υπό μελέτη περιοχής οργανώνεται σήμερα από την ύπαρξη του χώρου στάθμευσης που, από την μια μεριά φορτώνει με μια βαριά χρήση το υφιστάμενο αστικό πλάτωμα, από την άλλη, η ύπαρξη του διακόπτει καταστροφικά την συνέχεια του αστικού ιστού και ακυρώνει την σύνδεση των δύο ένθεν και εκείθεν αποσπασμάτων της πόλης (δυτικά και ανατολικά της πλατείας).

η εργασία προτείνει
ένα αφανές μνημείο
του οποίου η ισχύς
οργανώνεται μόνον
από την επιθυμία
του επισκέπτη
να το
αποκρυπτογραφήσει

8

Η περιοχή της Κομνηνών είναι περισσότερο ήσυχη (φιλοξενεί μια σειρά ξενοδοχείων) ενώ από την πλευρά των Λαδάδικων συναντάμε μια περιοχή διασκέδασης. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ/ Η ανάπτυξη που θα επέλθει αμέσως μετά από την οργάνωση της πλατείας αφορά από την μιά πλευρά την τάση ανάπτυξης χρήσεων διασκέδασης που θα εμφανιστεί στην περιοχή γύρω από την πλατεία και από την άλλη κάποια αύξηση των αξιών γής ιδιοκτησίας των τραπεζών που έχουν καταστήματα ή τις έδρες τους εκεί. Επειδή πρόκειται να επισυμβεί τέτοια αύξηση των αξιών γης αναμένεται ενδιαφέρον των τραπεζών να συνεισφέρουν στη διαμόρφωση της πλατείας. Ακόμη λόγω της αύξησης των αξιών στα ισόγεια αναμένεται να γίνουν αντικαταστάσεις καταστημάτων από έτερα. Για την ομαλή μετάβαση στην επόμενη κατάσταση είναι απαραίτητο να γίνει κάποιος περιορισμός της εκτάσεως των τραπεζιών και καθισμάτων των μαγαζιών για να μην συμβεί κακοποίηση των μελετών πο θα προκριθούν από άμετρη και αστόχαστη χρήση του υπαίθριου χώρου των κέντρων διασκέδασης και των καφέ αντίστοιχη με εκείνη της πλατείας Αριστοτέλους.

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ Οι πάγκοι του φυτεμένου αστικού δωματίου είναι ξύλινοι, συμπαγείς, απλές κατασκευές, στηριγμένες σε λεπτά μεταλλικά στηρίγματα. Ο τοίχος που αποκόπτει τον κήπο από την κίνηση οχημάτων της λεωφόρου Νίκης είναι από μπετόν, καλυμμένος με πρόσθετη επιφάνεια κεραμικών πλακών επεξεργασμένων όπως περιγράφηκε ήδη στην έκθεση.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ/ Το πράσινο διαμορφώνεται με μεταφυτεύσεις των υφιστάμενων πλατάνων και φύτευση νέων. Η κατασκευή ενός επιβλητικού αστικού κενού χώρου έχει στόχο να παράσχει την πόλη μια ιδιαίτερη παραθαλάσσια πλατεία αντίστοιχη της Θεσσαλονίκης ως Βαλκανικής μεγαλούπολης και επίσης με επιμέλεια και φωτισμό των υφιστάμενων όψεων να συντάξει με νέο τρόπο τον χαρακτήρα της σημερινής πόλης. Η ιδιαιτερότητα της πόλης εντοπίζεται στον τρόπο της να αποδέχεται την αξία της και να καταφάσκει σε ό,τι ήδη έχει, η πρόταση δεν αναζητά ωραιοποιήσεις αλλά σκληρή αστική αρχιτεκτονική αντίστοιχη στο μέγεθος μιας μεγαλούπολης. Η ΒΙΟΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ / Το μέγιστο τμήμα της πλατείας καλύπτεται από μαλακά υλικά του τύπου του πατημένου χώματος. Με τεχνολογίες cool pavement έχουμε σοβαρή βελτίωση των συνθηκών της θερμότητας στην ίδια την επιφάνεια πρόσπτωσης του ήλιου. Η γεινίαση με τη θάλασσα προσφέρει το πλεονέκτημα της αύρας και η πυκνή φύτευση στο δυτικό κομμάτι της

πλατείας είναι ευεργετική για τις πιο ζεστές θερινές ώρες. ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ΟΜΒΡΙΩΝ/ Ολόκληρη η περιοχή της μελέτης διαθέτει δίκτυο απορροής ομβρίων. Τα όμβρια διοχετεύονται, μέσω φρεατίων αμμοσυλλέκτη με εσχάρες, από τα ρείθρα των πεζοδρομίων, στο δίκτυο ομβρίων της πόλης της Θεσσαλονίκης. Κατά τη νέα διαμόρφωση της πλατείας θα πρέπει να διατηρηθεί το υφιστάμενο δίκτυο απορροής ομβρίων. Στα σημεία όπου καταργούνται τα ρείθρα των πεζοδρομίων θα προβλεφθούν οι κατάλληλες ρύσεις στο οδόστρωμα. Στο τμήμα της Πλατείας όπου υπάρχει μεγάλη σκληρή επιφάνεια θα πρέπει να διαμορφωθούν κανάλια ομβρίων, τα οποία θα συλλέγουν τα όμβρια ύδατα και θα τα οδηγούν σε φρεάτια ομβρίων ή στη θάλασσα. Με τον τρόπο αυτό θα διευκολύνεται η διέλευση πεζών και ποδηλατών κατά τις βροχερές ημέρες. Σε περίπτωση που κάποια υφιστάμενα φρεάτια ομβρίων δεν είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν με τη νέα διαμόρφωση, αυτά θα εγκαταλειφθούν και θα αντικατασταθούν με αντίστοιχα νέα, σε κατάλληλες θέσεις. Πάντως, σε καμία περίπτωση το τελικό πλήθος των φρεατίων ομβρίων δεν θα είναι μικρότερο από αυτό που υπάρχει σήμερα.

ΑΡΔΕΥΣΗ ΔΕΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ/ Στην μια πλευρά της Πλατείας Ελευθερίας, σύμφωνα με τα σχέδια, προβλέπεται φύτευση δέντρων και καλλωπιστικών φυτών. Συνεπώς, για την άρδευση των ανωτέρω απαιτείται η εγκατάσταση συστήματος στάγδην άρδευσης. Για τον σκοπό αυτό, θα κατασκευαστούν δύο ξεχωριστά δίκτυα αυτόματου ποτίσματος, το καθένα από τα οποία θα τροφοδοτείται μέσω ιδιαίτερου μετρητή από την Εταιρεία Ύδρευσης. Ένας μετρητής θα εγκατασταθεί κοντά στην συμβολή των οδών Μητροπόλεως και Δραγούμη και ένας δεύτερος κοντά στη συμβολή των οδών Δραγούμη και Νίκης. Ο κάθε μετρητής θα τροφοδοτεί με χαλκοσωλήνα, διαμέτρου DN40, τον αντίστοιχο συλλέκτη του δικτύου αυτόματου ποτίσματος, ο οποίος θα βρίσκεται εγκατεστημένος εντός ιδιαίτερου φρεατίου, διαστάσεων 50 x 80 cm. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι επιλέχθηκε η εγκατάσταση δύο παροχών για την άρδευση της Πλατείας, παρόλο που η συνολική απαιτούμενη παροχή θα μπορούσε ενδεχομένως να καλυφθεί και με μία. Αυτό έγινε, γιατί με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται ο διαχωρισμός της περιοχής σε δύο ανεξάρτητα τμήματα και σε περίπτωση π.χ. μελλοντικών εργασιών, βλάβης στο δίκτυο Ύδρευσης, κλπ, δεν θα διακοπεί η άρδευση ολόκληρης της περιοχής, αλλά μόνο της μισής. Επιπλέον, με την εγκατάσταση δύο μετρητών επιτυγχάνεται ταχύτερο πότισμα των φυτών./ Οι κλάδοι αυτόματου ποτίσματος που αναχωρούν από τον κάθε συλλέκτη

θα τίθενται σε λειτουργία μέσω ηλεκτροβάνας, η οποία θα είναι τοποθετημένη στο τμήμα του σωλήνα που τροφοδοτεί τον συλλέκτη και που βρίσκεται εντός του φρεατίου. Η κάθε ηλεκτροβάνα θα τροφοδοτείται με ρεύμα από τον προγραμματιστή ποτίσματος, ο οποίος θα είναι εγκατεστημένος στο πύλαρ ηλεκτροφωτισμού. Στις διάφορες καταναλώσεις θα υπάρχουν ειδικοί αυτορυθμιζόμενοι και αυτοκαθαριζόμενοι σταλλάκτες. Η επιλογή των αυτορυθμιζόμενων σταλλακτών έγινε γιατί επιτυγχάνουν σταθερή προκαθορισμένη παροχή νερού. Συγκεκριμένα, για το πότισμα κάθε δέντρου θα τοποθετούνται δύο σταλλάκτες, ενώ για τις υπόλοιπες φυτεύσεις θα απαιτηθούν τρεις με επτά σταλλάκτες ανά τετραγωνικό μέτρο φύτευσης. Ο κάθε σταλλάκτης θα έχει παροχή 4 l/h και θα είναι προσαρτημένος σε σωλήνα ποτίσματος από ειδικό σταθεροποιημένο πολυαιθυλένιο, διαμέτρου Φ18, με πίεση λειτουργίας 4 atm. Σημειώνεται ότι, για την προστασία των σωληνώσεων από αύξηση της πίεσης στο δίκτυο της Ύδρευσης, θα τοποθετηθεί μειωτής πίεσης στον σωλήνα τροφοδοσίας του κάθε συλλέκτη του δικτύου αυτομάτου ποτίσματος.

ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ/ Στα πλαίσια του βιοκλιματικού σχεδιασμού της Πλατείας, θα γίνουν ενέργειες μηδενισμού του ενεργειακού αποτυπώματος των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων. Για τον σκοπό αυτό, θα εγκατασταθούν φωτοβολταϊκά στοιχεία, σε συνδυασμό με συσσωρευτές ενέργειας και κατάλληλο μετατροπέα, στο δώμα του Δημοτικού Κτιρίου που βρίσκεται στη συμβολή των οδών Μητροπόλεως και Βενιζέλου. Από τη στιγμή που οι μεγαλύτερες καταναλώσεις ρεύματος προέρχονται από την εγκατάσταση φωτισμού της Πλατείας, θα γίνει προσπάθεια μείωσης της συνολικής ισχύος του ηλεκτροφωτισμού με τη χρήση λαμπτήρων τύπου LED. Έτσι, η λύση της εγκατάστασης φωτοβολταϊκών στοιχείων θα έχει και οικονομική βάση. Η εκτιμώμενη επιφάνεια των Φ/Β στοιχείων είναι περί τα 40 m². Με την εγκατάσταση αυτή επιτυγχάνεται πλήρης ηλεκτρική αυτονομία και μείωση των εκπομπών CO₂ προς το περιβάλλον. Συνεπώς, μειώνεται ο κίνδυνος της Υπερθέρμανσης του Πλανήτη από τα αέρια του θερμοκηπίου.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΦΑΤΙΣΜΟΣ ΟΔΩΝ ΚΑΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ/ Σήμερα, στην περιοχή της Πλατείας και των δρόμων που την περιβάλλουν υπάρχει εγκατάσταση ηλεκτροφωτισμού. Λόγω των εργασιών διαμόρφωσης της Πλατείας, ολόκληρη η υφιστάμενη εγκατάσταση θα αποξηλωθεί και τα υλικά της αποξήλωσης θα απομακρυνθούν./ Ο νέος γενικός φωτισμός των οδών, της Πλατείας και των πεζοδρομίων θα γίνει βάσει του προτύπου ΕΛΟΤ EN 13201/2004. Σύμφωνα με αυτό, βάσει των συνθηκών κυκλοφορίας

στην πλατεία και του τύπου των χρηστών αυτής, κατατάσσεται στην περίπτωση φωτισμού E2. Για την εν λόγω περίπτωση φωτισμού, θεωρώντας ότι η περιοχή της μελέτης δεν έχει έξαρση εγκληματικότητας, ότι είναι απαραίτητη η άμεση αναγνώριση των προσώπων, ότι η ροή των πεζών είναι υψηλή και ότι οι περιοχές όμορες της Πλατείας είναι επαρκώς φωτισμένες, δεχόμαστε επιδόσεις φωτισμού κατηγορίας S2. Σύμφωνα με το πρότυπο, η μέση ένταση φωτισμού στην επιφάνεια της οδού πρέπει να είναι τουλάχιστον 10 lux και η ελάχιστη ένταση φωτισμού να μην είναι χαμηλότερη των 3 lux./ Για τη επίτευξη των ανωτέρω επιδόσεων φωτισμού, θα χρησιμοποιηθούν φωτιστικά σώματα κορυφής, τοποθετημένα επί μεταλλικών ιστών, ύψους 8,0 m. Το κάθε φωτιστικό σώμα θα διαθέτει λαμπτήρες LED, ισχύος 24 W. Οι ιστοί θα εδράζονται σε βάση από σκυρόδεμα και θα απέχουν μεταξύ τους περίπου 15 m. **ΘΑΛΑΜΟΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ/** Η ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τα δρώμενα και τις περιηγητικές δυνατότητες στην πόλη της Θεσσαλονίκης γίνεται με προβολές στον τοίχο που βρίσκεται μπροστά από τους καθιστικούς πάγκους. Οι προβολείς είναι συνδεδεμένοι με τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Δήμου, μέσω καλωδίων δεδομένων. **ΔΙΚΤΥΟ ΗΛΕΚΤΡΟΔΟΤΗΣΗΣ/** Η τροφοδότηση των φωτιστικών σωμάτων, των ηλεκτροβανών άρδευσης και των θαλάμων ενημέρωσης των πολιτών θα γίνει μέσω ενός νέου ηλεκτρικού δικτύου. Το δίκτυο θα ξεκινάει από πύλαρ και θα διαμορφώνεται υπογείως. Η θέση του πύλαρ θα είναι επί της Πλατείας, σε θέση πλησίον του Δημοτικού Κτιρίου όπου θα γίνει η εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών στοιχείων. Για το υπόγειο δίκτυο θα σκαφτούν χαντάκια, διαστάσεων 50X80 cm, μέσα στα οποία θα εγκατασταθούν πλαστικοί σωλήνες διόδου των καλωδίων. Στις διαβάσεις δρόμων θα τοποθετείται πάντα ένας επιπλέον σωλήνας για μελλοντική χρήση. Στους ίδιους σωλήνες, και παράλληλα με τα τροφοδοτικά καλώδια, θα οδεύει ο αγωγός γείωσης, ο οποίος θα αποτελείται από γυμνό πολύκλωνο χαλκό, διαμέτρου 25 mm². Στην αρχή και στο τέλος κάθε τροφοδοτικής γραμμής ο αγωγός γείωσης θα γειώνεται με ηλεκτρόδια γείωσης. Όλες οι γραμμές τροφοδοτήσεως των φωτιστικών σωμάτων των ιστών θα ελέγχονται από τηλεχειριζόμενους διακόπτες, στους οποίους θα ενεργούν χρονοδιακόπτες με δυνατότητα προγραμματισμού. Ο σχεδιασμός του ηλεκτροφωτισμού θα καθιστά δυνατή την αφή του ενός τρίτου, των δύο τρίτων ή όλων των φώτων. Τέλος, από τα πύλαρ θα τροφοδοτούνται με ιδιαίτερες γραμμές οι προγραμματιστές που θα ελέγχουν τις ηλεκτροβάνες ποτίσματος, καθώς και οι θάλαμοι ενημέρωσης των πολιτών.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ/ Οι επιλεγμένες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις για την υλοποίηση της μελέτης περιγράφονται ως εξής: Η ανάπλαση της πλατείας Ελευθερίας και των δρόμων που την περιβάλλουν συνδυάζεται με μία δέσμη μέτρων κυκλοφοριακής διευθέτησης. Η ανάδειξη της πλατείας σε χώρο περιπάτου και αναψυχής απαιτεί την κατά το δυνατόν απομάκρυνση της οδικής κυκλοφορίας από την περιοχή, στόχος που επιτυγχάνεται με την πεζοδρόμηση τμημάτων του τοπικού οδικού δικτύου. Συγκεκριμένα: πεζοδρομούνται οι οδοί Ίωνος Δραγούμη και Βενιζέλου μεταξύ των οδών Νίκης και Μητροπόλεως./ η οδός Μητροπόλεως μεταξύ των Ι. Δραγούμη και Βενιζέλου αναδιαμορφώνεται με ελαχιστοποίηση του πλάτους της κυκλοφορισμής διατομής της./ η λεωφόρος Νίκης διατηρεί την λειτουργία της, όμως αναδιαμορφώνεται μεταξύ Ι. Δραγούμη και Βενιζέλου με ελαφρά υπερύψωση και με ειδική οδοστρωσία για την ελάττωση της ταχύτητας κίνησης./

Η πεζοδρόμηση των Ι. Δραγούμη και Βενιζέλου εκατέρωθεν της πλατείας και καθώς αυτές δεν συνδέονται πλέον με την παραλιακή λ. Νίκης, συνεπάγεται την κυκλοφοριακή υποβάθμισή τους στα τμήματά τους μεταξύ Μητροπόλεως και Τσιμισκή. Το ίδιο ισχύει και για το τμήμα της Μητροπόλεως μεταξύ Ι. Δραγούμη και Κομνηνών. Ο αποκλεισμός - υποβάθμιση του ζεύγους Ι. Δραγούμη - Βενιζέλου απαιτεί την αποκατάσταση της εγκάρσιας σύνδεσης Τσιμισκή - Νίκης, για την οποία προτείνεται η αλλαγή της φοράς μονοδρόμησης της οδού Κομνηνών από Νίκης προς Τσιμισκή έτσι ώστε να διαμορφωθεί ένας κυκλοφοριακός βρόχος Τσιμισκή -> Σαλαμίνας -> Κουντουριώτου - Νίκης -> Κομνηνών -> Τσιμισκή. Η αντιδρόμηση της Κομνηνών ενδέχεται να απαιτήσει την κατάργηση της στάθμευσης στην ανατολική πλευρά της για την υποδοχή λεωφορείων. Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της πεζοδρόμησης περίξ της πλατείας, ο σχεδιασμός επιτρέπει την προσωρινή διέλευση οχημάτων τροφοδοσίας και εξυπηρέτησης των παρακείμενων κτιρίων. ΛΣΤΙΚΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ/ Καθώς η περιοχή της πλατείας βρίθκει αφετηριών αστικών λεωφορείων, είναι απαραίτητη η απομάκρυνσή τους από τις σημερινές θέσεις τους, καθώς επίσης και η αλλαγή των δρομολογίων των διερχομένων γραμμών.

Σε συνεννόηση με τον ΟΑΣΘ έχει ήδη διερευνηθεί η αξιοποίηση χώρων για τις νέες αφετηρίες εντός του ΟΛΘ, αλλά και σε υφιστάμενη εσοχή μεταξύ των οδών Σαλαμίνας, Κουντουριώτη και Νίκης. Οι σε ισχύ, αμέσ των λεωφορείων μπορούν να χρησιμοποιούν τον βρόχο που προαναφέρθηκε./ Ο ανασχεδιασμός του δικτύου των λεωφορειακών γραμμών θα επηρεαστεί καθοριστικά από την εν αναμονή έναρξη της λειτουργίας του Μετρό, η οποία αναμένεται να αλλάξει ριζικά τον συγκοινωνιακό χάρτη. Υπενθυμίζεται ότι σε απόσταση 500 μέτρων από την πλατεία, στη συμβολή Εγνατίας - Βενιζέλου πρόκειται να λειτουργήσει ο σταθμός Βενιζέλου, εξυπηρετώντας την ευρύτερη περιοχή της ανάπλασης./ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ/ Το πρόβλημα στάθμευσης στην περιοχή είναι ρεζυμένο, και αναμένεται να ενταθεί με την κατάργηση του υπαίθριου πάρκινγκ της πλατείας. Με δεδομένη την ύπαρξη του παλαιού θαλάσσιου τείχους της πόλης στην περιοχή, η δυνατότητα δημιουργίας υπόγειου πάρκινγκ είναι αμφίβολη, συνεπώς λύσεις θα πρέπει να αναζητηθούν στις υπό κατεδάφιση παλιές αποθήκες του λιμανιού. Divided Square / The area of Eleftherias Square was occupied in the past by a part of the city that was burnt in 1917. In the old urban tissue an axis vertical to the coastline continues the piers' east limit (ne into the urban field. This line was from then on an important line of the city's fabric. The axis is also proposed to be re-established (in order to shape the unrealized Post Office building and the piazza in front of it by the coast) by Ernest Hebrard when he planed the new development of the city after the big fire. Today's Square's limit is transposed more to the west. The unification of the Square's surface to the port's open air areas is not possible as long as Niki's street follows the coastline dividing necessarily the two systems of open air public spaces (the one of the Square and the other of the Port, used nowadays as a multiple cultural venue). This project proposes a reestablishment of the lost city line by the addition of an "urban planted room" that replaces two minor burnt blocks at this west side of the open area of the piazza. A reminiscence of the lost city trace is installed through a clear division of the Square into two different parts. The Urban planted room and an open air area free space that corresponds to a metropolitan urban void of a respective size necessary for the city, comparable to the Aristotelous square dimensions. Any further fragmentation of this Square is considered as diminishing the importance of the public space, it can offer to the city and inadequate as a response to the competition. Public space in the past was conceived as urban preparation to enter important public buildings as the way to dispose many important buildings to ether. This will not be the case of Eleftherias Square; we challenge here an acceptance of the city's character by illuminating its

L L 0 0 0 0 0 0 0

modern buildings as such and an open orientation to the sea. The orientation towards the sea is underlined by the conscious elaboration of the open air area of Eleftherias Square as a preparation to enter the long city walk of the water front or as a threshold in front of the cultural spaces of the port area and the port's open air vivid city fragment.

In terms of circulation, the two vertical to the sea front streets are cut; the square reaches its built limits to the west and to the east. Its south limit has to form the ending of the long Thessaloniki dock. We propose the continuation of the piazza's surface to the very limit of the sea. Niki's Street will have to change its asphalt color in order that it is also conceived partly as a continuation of the eastern urban void produced in the Square after the transplantation of the trees to the western "urban planted room". The memory of the big fire is reflected to a unique event that occurred during the Nazi occupation of the city during the summer. A vast number of people belonging at the Jew community of Thessaloniki were assemped and publicly humiliated by German soldiers carrying weapons in this extended area of the Square. We decided to form an urban installation rather than a monument; a further reading of the urban intervention more than an autonomous art piece. The urban architecture we produce would be readable from people who want to learn about some fragments of the city's past; the traces we will leave for such a difficult reading will be invisible at first. The decision to juxtapose parallel banks in the "urban planted room" is related to the idea to reestablish a relation to the urban history of the fire and to the loss of one of the most important communities of the city. The city operates through the spaces that we created if it constructs an autonomous urban gesture. However this quasi-parallel benches we place are seats of an invisible personal theater performed through the mediation of some augmented reality features. On the banks some of input places are proposed to conventional earphones. A system of voices and sounds form a multiple sound installation that will form updated views to the past of the city. Some banal augmented reality application (such as Aurasma for example) will provide personal views that can be selected by the visitors who carry smartphones. A humble, invisible theatrical reference to the past will be commissioned to artists, architects and historians (we have already proofs of their interesting work during the last years) in order to set on stage a system of ghosts. In the same time the wall that encloses the "urban planted room" and isolates it from Niki's street; its surface will support in a selected part of it a series of the written names of the Jews that perished after the final solution. The characters will be minusculous and in order to read the names the visitor will have to approach close to the wall.